Број 258. У Новом Саду, у четвртак 23. новембра 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. за Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и За све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе.“

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Је ли у Србији о Пашићу реч?

Под ногама мојим лежи поцепан рукопис уводног чланка, што га тек мало час написах о Николи Пашићу.

„Леп“ чланак! Беше у њему ватре заноса, сањалаштва, можда и која мрва поезије

Чланак није говорио толико о Пашићу, колико самоме Пашићу. То беше апел на њега. Показах, колика се ватрена борба води око његова имена, управо око тога: Да ли да он буде и даље вођа радикалне странке? Споменуо сам, како звани и незвани доносе по коју кладу на ту ватру. И како је пире и бацају нове варнице на њу понајвише они, којима радикална странка није ни мало прирасла за срце. И то је већ сад, а шта ли ће бити доцније. Они, који су у радикалној странци за и против Пашића, окрећу већ један од другог главу. И опажа се, где се радикална странка због тога из темеља љуља.

И за тим је дошао апел на Николу Пашића. У његовој је моћи да утиша ускомешану буру. Једна његова изјава, да се за сада повлачи са политична поља — обуставила би паљубу. Јесте, да он стане у страну, наступио би мир . . .

Па што да не учини то? Што да не избије из руке противника оно оружје, које забадају у рану радикалне странке?

А оно друго? Излишно је кукати шта ће бити од манастира кад нестане игумана. Нашло би се људи, које би истисла радикална странка на своју површину. Можда ни један међу њима не би имао толико пресудног уплива, колико га је некад имао Никола Пашић, но то би баш била срећа по радикалну странку . . .

Кажем вам, беше то „леп“ чланак и пун заноса. Сад се тај занос расхладио и ја не могу више да нађем старих речи. Не могу, јер сам се разуверио. Кад сам хтео већ да пошљем чланак у штампу, прочитао сам га и уверио се — да у том чланку има свега само не — тачног схватања ситуације. И зато лежи у овај мах тај чланак поцепан под ногама мојим.

* * *

Само изгледа, да је радикална странка у Србији остала стара и да је тек о томе реч, дал да јој буде и на даље вођа Никола Пашић. Изгледа, ал у истини на жалост није тако. О Пашићу се само говори, али управо није о њему реч.

Да је у истини о Пашићу реч, сви би му већ давно рекли били: немој брате да се око тебе коље странка. Преч је јединство странке, него један човек. Ко ће да буде посланик, о том одлучује већина, ал ко хоће да буде на челу странке, тај треба да ужива опште поверење, иначе је немогућ.

Но то многи осећају и ако нико неће да казује, да је по среди са свим друга ствар.

Трагика редикалне странке је у томе, што је она имала на челу своме вођу, који је најмање био радикалан. Но и то не беше случајно. Јаки елементи у радикалној странци подржавали су Пашића као таквог. И тек сад, кад се Пашић показао свакоме, са сваке стране, спрема се расцеп.

И опет велимо, ко се год зарони на дно питања, видеће, да тамо нема Пашића, Пашић је само на површини. А у дубини је друго.

У ствари нико не брани Пашића, јер не може да га брани. И у ствари нико неће Пашића због Пашића, него што му се допада његово данашње начело. Јесте, многима инстинктивно годи, што је Никола Пашић јавно оставио програм радикалне странке и што хоће нове путеве и фузије и хоће вољу народа у страну.

Јесте ли видели, да ико без невоље толико криви сама себе, као што неки из радикалне странке данас криве ту странку, јер говоре сваком приликом о погрешкама њеним. Та она од почетка беше гоњена, саламана, њојзи никад не беше дозвољено да дође чисто на владу. И опет она крива.

Свака странка има вођу, каквог заслужује. И што хоће данас неки тако жудно Николу Пашића, то је знак да хоће оно, што и он.

У томе је ствар, што неки хоће друкчији, нови рад, неће више радикално, но увијено. Па кад би то отворено признали, ствар би се лакше расчистила.

По радикалну странку било би много боље, кад би се без икаква завијања поставило питање онако, какво у ствари јесте. Време је да се говори искрено. Овако се ствар само мути, а по мутноме лове и ловиће сви други сваковрсне користи. И то користи, који нису у интересу народа.

Волели би, јако би волели, кад би се у овим својим назорима преварили.

—ша.

„Прешернова слава“ у Сарајеву и „Требевић“.

Немачка „Боснише Пост“ од 15. (28.) новембра о. г. јавља у биљешци, да ће се 8 децембра п. н. прославити у Сарајеву стогодишњица рођен-дана словенског пјесника — великана Франца Прешерна, и да је та мисао покренута од „хрватског“ пјевачког друштва „Требевића“. Тој прослави суделоваће и Словенци чији ће се земљак славити, а суделоваће и Чеси. — О Србима ту нема ни спомена.

Тог истог дана дошла су два господина код госп. Глигорија М. Јефтановића, као бајаги да га позову као председника пјевачког друштва „Слоге“ да судјелује на овој прослави. Има већ двије године дана да Глигорије М. Јефтановић није председник српског православног пјевачког друштва „Слоге“ него је мјесто њега изабран г. Никола Кашиковић уредник „Босанске Виле“. А то је било ваљда познато овој господи, која је хтјела да се чини невјешта и да изазива нас Србе, пошто они знају, да ми послије оне „Требевићеве“ глупости прошлог пољећа — нећемо да знамо и да чујемо ништа о „Требевићу“ и његову друштву.

Нечиста намјера види се већ и из чињенице, да се бајаги нас Срба сјете тек онога дана, када је у „Босанској Пошти“ изнешена ујдурма „Требевићева“.

Чудимо се, зашто браћа Словенци, којих има у Сарајеву приличан број, непокрећу сами мисао о прослави свога пјесника — земљака.

Зашто не зову они сву словенску браћу па и нас на ту чисто словенску про-

ПОДЛИСТАК.

Свечани дани једног париског грађанина.

Под овим натписом изишло је ових дана једно дело Ги де Мопасаново у Паризу. Јунак му је један нижи министарски чиновник, Патисо, човек врло веселе природе, жива карикатура. Највећа страст господина Патисоа је путовање. Све би некуд путовао. Али не имајући за то новаца, задовољавао би се, кад би изишао куд у блиску околину Париза. Један излет ове врсте, црта Ги де Мопасан у поменутом делу свом с ненадмашним хумором а под овим натписом:

У гостима код једног пријатеља.

Патисо би преко целе седмице причао о својим доживљајима у свечане дане Песнички је умео да црта места, кроз која је »пропутовао« и врло се љутио, кад се слушаоци не би одушевљавали довољно. Једино Боавин, добрица и ћутљив старац слушао би Патисоа веома пажљиво све до краја. Боавин је становао у околини Париза. Имао је мален врт, који је брижљиво обрађивао. Беше човек с малим задовољан и као што су говорили, врло се срећним осећао. Заједнички послови и рад учинише те се њих двојица спријатељише Чика Боавин, да би посведочио колико је одан Патисоу, позове овога, да му у недељу, што долази, дође на ручак у његов скромни дом.

Патисо седе у недељу на јутарњи воз и после подужег тумарања и тражења, стане, најзад, пред олупане, старе вратнице, што се налазиле међу два висока зида, на крају једне мрачне, блатњаве улице. На вратницама на место браве, беше узица. Патисо отвори вратнице, и очи на очи стаде пред једним створом који изгледаше, као да је женско. На недрима имађаше прљаву неку судоперу, сукња јој висила у дрињцима, а коса јој била пуна перја и пера. Жена љутито погледа госта својим малим, сивим очима и после кратког ћутања рече:

— Шта ћете?

— Тражим господина Боавина.

— Ту је. Шта ћете с њим?

Патисо се збуни. Најзад рече:

— Господин Боавин ме очекује

У домаћице се лице још већма натушти, те рече:

— Ах, ви сте тај, што је дошао на ручак.

— Да, — промуца Патисо бојажљиво. На то се жена окрене кући и викне љутито.

— Боавине, ево ти госта!

Чика Боавин се брзо појави на прагу неке опале зграде, која је личила ратном шатору, а по надимљеној својој спољашности ковачници. На њему беху кавом измрљане беле панталоне и прљав панама-капут. Кад се руковао са својим гостом, уведе га у своју »башту«, што не беше ништа друго, до земљиште, велико као добра џепна махрама, а окружено тако високим зидовима, да је сунчани зрак, једва два три сахата дневно могао да га осветљава. Беше неколико јадних струкова каранфила, љубичице и неколико увелих ружа у овој рупи без чиста ваздуха и топлоте.

— Немам дрвета — рече Боавин — али зидови суседних кућа праве ми хлад, као најгушћа шума.

Затим ухвати Патисоа испод руке, па продужи:

— Ви би ми могли учинити малу услугу. Мало пре сте разговарали с мојом женом. Није баш најнежнија је л' те? Али ви је још не знате добро. Чекајте док дође ручак. Замислите само, како ме задржава код куће. Не да ми моје званично одело, но ми извадила старо изношено одело, у којем не могу ни на улицу. Данас сам јој рекао, да ћемо имати госта, па је право да се обучем мало лепше. Допустила ми. Но сад не могу да заливам цвеће Испрљао бих чакшире, па онда тешко мени! Хоћете ли, да ми помогнете?

Патисо пристане. Скине свој горњи капут, засуче рукаве и стане гњавити неки шмрк, који је пиштао, сикао и клокотао као јектичав човек, те једва једном стаде цурити вода. Десет минута је требало, док се напунила канта за поливање. Патисо се захука у посао. А Боавин је једнако ишао за њим:

— Овде, ту сипајте. . . још мало . . . доста! Сад овде.

Али дно у канте беше продерано, те Па-

славу? Зашто се допушта да компромитовано хрватско друштво „Требевић“ у тој ствари иницијативу узима? Ваљда не за то, да се онемогући Србима учествовање на овој словенској — не хрватској — прослави? Само тако може се ова ствар сматрати од наше стране. И овога пута се види какву улогу игра то јадно друштво које је украло име наше Требевић планине.

Познајемо ми и ону господу што ове одвратне ствари приређује. Ту је између осталих неки вајни професор Снидершић без педагошке способности и знања и познат као највећи Србождер. Тај господин хтео би да се тим начином истакне и пред владом покаже као вриједан и способан за унапређење за управника гимназије. Исти је подпредсједник друштва „Требевића“ и сигурно је он ту замисао подметнуо, у намјери да онемогући Србима судјеловање у овој словенској прослави. Ето куд може спекулација и хрватски шовинизам појединаца довести — И данас кад је свакоме стало за тим да се у овој напаћеној земљи успостави мир и слога, нађу се људи што у својој личној амбицији и мржњи сеју још те већи раздор међу једнородном браћом. — Словенцима довикујемо: Чувајте се таких заводиоца! Славу пак вашег пјесника великана Прешерна сматрамо као и нашу јер је син словенског народа, те је пропраћамо са искреним и братским осјећајима.

Сарајлија.

Политички преглед.

Угарски земаљски сабор. У седници од прошлог понедељника продужена је расправа о прорачуну. Члан Кошутове странке, гроф Бењовски, тражи, да се смањи пореза уопште, како би се и тиме спречило прекомерно исељавање. За њим владиновац Гајари говори у корист прорачуна и изриче поверење Селовој влади. Нашто му неки довикују: Шта ће рећи на то Банфи? јер је Гајари био до сад један од најоданијих присталица Банфијевих, али сад пред изборе, кади Села и његову владавину. После одмора говорио је од пучке странке Падер. Пропада се, вели, на све стране, а влада опет вештачким начином исказује неки напредак. Силан се новац расипао и бацао као субвенција. Па и данас се то ради. Све се говори о штедњи, а троши се немилице. У сабору се не ради према народним жељама. Говори даље, како сваки рад ваља да почива на хришћанској подлози. После њега је говорио Лоран Хегедиш. Тражи, да се поправи положај државних чиновника, да се измени закон о порези, а пореза на месо и вино да се са свим укине. На крају тражи измену изборног реда. Противан је општем праву гласања, али тражи да се изборно право прошири и уведе тајно гласање. — У седници од јуче, уторника, извршен је избор чувара угарске круне у заједничкој седници доњег и горњег дома. Било је четири кандидата: гроф Бела Сечењи, барон Самујило Јожика, барон Геза Подманицки и Фрања Корап. Великом већином чланова извикан је за чувара круне гроф Бела Сечењи. Барон Јожика је добио неколико гласова само. Према томе је проглашен за изабраног онај први. После избора је одвезао се председник министарства у краљев двор, где је краљ потврдио избор, а после тога су сви чланови саборски с министрима одвезли се у двор и ту је гроф Сечењи положио прописану заклетву.

Положио мандат. Јован Ажбот, који заступа великомартонски изборни срез на угарском сабору, а који је изабран у том срезу на основу програма пучке странке, положио је свој посланички мандат и о томе известио председништво сабора у седници саборској у прошли понедељник. Ажбот беше прво члан пучке странке, а после је ступио у владину странку. Своју пређашњу странку напао је у свом говору од прошлог петка, а сад је положио и посланички мандат, за који рекоше чланови пучке странке да су му га они дали.

Именовање министра унутрашњих послова. Проноси се вест, да се у политичким круговима озбиљно говори, е ће Коломан Сел, председник министарства, одма после завршетка расправе о прорачуну, дати оставку на портфељу министра унутрашњих послова, које је дужности он привремено вршио. На то место намерава Сел да постави члана Апоњијеве странке Нандора Хоранског. Овим поступком мисли Сел да још већма привеже за се све чланове Апоњијеве странке.

Рат између Енглеске и Транзвала. Енглески се сабор прекјуче састао. И што је значајно врло многи угледан политичар енглески, одобрава да се треба да поведу преговори са бурским вођама Ботом и Деветом. Признају да им треба дати удела у највишој управи земље и признају да треба дати Транзвалу и Оранжу што ширу и независнију автономију. Као што се види, у Енглеској је дуги рат у Транзвалу изазвао приличан преображај, наду тост и охолост надмоћности као да се прилично охладнеле и уступиле места разбору. С тога се са великом пажњом очекује, да се у сабору поведе реч о јужној Африци. — Лорд Киченер јавља опширније о борби код Бронкторшпрујита. Непријатељ је потиснут. Од Енглеза је погинуо оберстлајтнант Лојд, 10 официра су рањени, 13 војника је погинуло а 56 рањено. Коњица је отишла у потеру за непријатељем. Лорд Робертс се враћа у Лондон где ће добити од краљице титулу Херцега а од сабора дотацију од 100 хиљада фунти.

Кригер у Европи. Немачки цар је одбио да прими председника Кригера, с тога је Кригер одгодио да иде у Берлин. Немачки посланик у Луксенбургу Чиршки од Бегендорфа лично је отишао Кригеру, да му саопшти одговор немачког цара. У том одговору се вели, да цар због својих већ учињених званичних и путних диспозиција не може примити председника транзвалске републике.

Кригера је ова порука немачког цара врло немило дирнула, и он је само болећивим гласом приметио, да кад велике државе напуштају праведну бурску ствар, онда ни мале (мислио је Холандију) не могу ништа учинити. Но још је непријатније дирнут немачки народ овим одговором свога цара. Кригер је, као што је познато и у Немачкој врло бурно и одушевљено дочекан. У Литину је чак дошло до демонстрације и полупани су сви прозори на згради енглеског конзулата. У Келну је немачки народ који је онако одушевљено дочекао Кригера, јавно изразио своје негодовање и оштро устао против немачке владе и државног канцелара. И умеренији немачки листови признају, да је у унутарњем животу немачког народа учињен преображај, којега ће се последице годинама осећати за то, што цар није хтео Кригера да прими. Хиљадама сакупљена народа у Келну, почело је још бурније да кличе Кригеру.

Кригер ће из Келна отпутовати право за Хаг. Одатле ће у Петроград. Са највећом запетошћу очекују у дипломатским круговима Европе да виде, како ће Кригер у Петрограду бити примљен. Из Петрограда ће у Беч и Рим. — Француска штампа, сва без разлике, љуто се окомила на немачког цара и немачку владу, што тако поступаше према председнику храброга бурског народа, чије јунаштво и издржљивост, заслужише много лепши пријем.

Рат између Кине и удружених сила.

Из Пекинга јављају, како се заступници Кине Ли Хунг-Чанг и Чинг, баве питањем да приволу удову кинеску царицу, да се врати у Пекинг. Овај предлог нису изнели европски заступници, али ако пристане удова царица на тај предлог, онда ће јој све силе зајемчити своју заштиту, али само под тим условом, да више не узима никаква удела у управи земље.

тисо већма накваси своје ноге, но цвеће. Ногавице му беху права моча, а тако исто и ципеле. Двадесет пута је једно за другим понављао тај посао. А кад је, најзад, уморен од необична посла, хтео да се одмори, чика Боавин га узе за руку те га мољаше:

— Само још ону ружу, па ће бити доста

Чика Боавин из захвалности поклони свом госту једну ружицу. Али ружа беше већ тако расцветана, да јој листићи опадоше чим је Патисо заденуо био у рупицу од капута, те у рупици оста само бадрљица. Али у својој скромности он се и с тим задовољи. А Боавин се чинио и невешт.

Сад се из далека зачу глас Боавинове жене:

— Хоћете ли доћи већ једном? Докле ћу вас чекати?

Обојица похиташе у кућу, али тако, као да су се бојали какве казне.

Док је башта била у хладу, дотле је кућа изложена била сунцу. И у кући беше топло, као у паклу.

Три прљава тањира, а уз њих по један пар зарђала прибора за јело, беше постављено на масленом застирачу. У земљаној чинији се пушила нека чорба, а уз чинију беше на земљану тањиру неколико печених кромпира. Седоше и једоше.

Патисо међу тим опази велик бокал. А Боавин мало плашљиво упита жену:

— Реци, драга моја, не би ли нам хтела дати мало вина?

Жена га љутито погледа.

— Ваљда да се обојица опијете, па да ми се ту цео дан ачите. Хвала лепо, само би ми то још требало!

Боавин ућути. После чорбе, примакне домаћица печен кромпир Кад и то поједоше, домаћица устане.

— Свршено је, сад можете ићи!

Боавин је поплашено погледа.

— А голуб? Голуб, што си га јутрос ошурила?

Домаћица се подбочи.

— Зар ти још није доста? Зар ако имаш госта, зар онда да поједемо сву кућу? А шта ћемо за вечеру?

Обојица устадоше и изађоше. Напољу Боавин шапне Патисоу на ухо:

— Чекај само мало, сад ћемо шмугнути!

— И Патисо чу сад изнутра овај разговор:

— Дај ми двадесет суа, драга моја.

— А што ће теби толики новац?

— Па човек не мож' унапред знати, шта га може снаћи на путу. Добро је, кад има коју пару код себе.

А жена се развика, да се чуло надалеко:

— Не, не, мој драги. На то не дам новаца. Уосталом било би са свим у реду, да гост плати за тебе, ако узимаш каква трошка. Да што се он частио код тебе.

Боавин изиђе и хтеде поћи. Али Патисо не заборави шта је пристојност, те се поклони пред домаћицом и рече:

— Госпођо, хвала вам на гостопримству!

— Добро, добро. Али пијана кући да ми га нисте довели, јер иначе ћете имати са мном посла! Разумете ли?

Пријатељи одоше Отишли су на обалу Сене баш према тополама засађеном острву. Боавин погледа па реку и нежно рече свом пријатељу:

— Хеј, како ће да се ужива овде за осам дана!

— У чему? — питао је Патисо.

— Па 15. о. м. ће овде да се почне пецати риба.

— А зар ви волите пецати, господине Боавине?

— О, још како страсно!

И Патисо је пажљиво слушао свога пријатеља, како му ређа све рибе у Сени и описује особине сваке врсте. И Патисо доби вољу на пецање, те пријатељи удесише, да прве недеље Боавин практично покаже и научи Патисоа у овој лепој вештини.

У једној уској споредној улици стадоше пред једном крчмом, где су обично долазили мрнари и сваковрсне скитнице. Боавин рече свом пријатељу:

— Крчма није споља лепа, али унутри је доста пријатно.

И они уђоше и седоше. Али већ код друге чаше, опази Патисо, зашто је жена Боавинова говорила против неумерености. Чики Боавину се вртело у глави. Устаде, те стаде наздрављати. За тим хтеде да покаже своју снагу. Приђе двојици пијаница, да их развади. И би га убили с Патисоом заједно, да га крчмар не оте

Она нека живи у летњој палати, где ће јој се осигурати доживотни приходи, а цар нека независно од ње управља земљом.

Из Тијенчина јављају, како сви знаци показују, да ће у Кини планути поново општи метежи и побуне против странаца. Љуто се варају силе, ако мисле, да је Кина већ исцрпела сву своју снагу. Упорно се подржава вест, да је царска влада наредила свима подкраљевима и гувернерима, да учине све припреме, које би ишле за тим, да устанак олакшају и потпомогну. По целој Кини образују се добровољачке чете, које од царске владе добијају оружја и храну.

Из околине Паотингфуа стиже вест, да су кинески боксери и војници љуто потисли 4 компаније немачких војника. Ови се налазе у великом процепу и још већој опасности, те је 8. компанија француске војске похитала да их ослободи и избави од опасности.

Гроф Валдерсе јавља у Берлин, да се експедиција која је отишла била против Кахгана, сретно вратила натраг у Пекинг пошто је растерала кинеску војску и казнила више села. Тело заповедника њеног грофа Јорка донето је у Пекинг, где ће се привремено сахранити, а по том послати у Берлин.

Русија непрестано повлачи своју војску. Руси су и жељезницу од Шанкхај квана у Пекинг уступили Немцима.

Изјава.

Био сам преварен и заведен од стране неки моји »пријатеља« и подписао некаков спис, за којег сам после дознао, да је проти исламске депутације и исламски интереса Босне и Херцеговине. — Грижња савјести — којој одољети не могу — натјерава ме да овим путем опозовем споменути подпис с' горњег списа те се прикључујем оправданим исламским захтјевима и исламској депутацију, коју предводи наш дични и обће обљубљени високодостојни Муфтија Али Фехми Еф. Џабић, — јер нећу да будем са оном неколицином потписаника пошто сам освједочен, да је опстанак наше опће исламске ствари непосредно скопчан са данашњим нашим покретом и радом, те ћу због тога до смрти сљедити стопе наших народни заступника.

Мостар, дне 17. (30.) новембра 1900.

Ариф Хаџиосмановић,
бријач.

Свједок:
Хаџајлић Мустафа,
Дорања Алија.

Треће и последње отворено писмо.

Господину
А. ХАЦИЋУ,
председнику „Матице Српске“.
Нови Сад.

Поштовани господине!

Данашња пошта донела ми је „Летопис“, књигу 204, а та пошиљка била је атресирана у моје пређашње боравиште, у Гетинген.

Ви, поштовани господине, врло добро знате, да ми на моју интерпелацију — два отворена писма — нисте ништа одговорили и да сам ја онда, базирајући на свом другом писму, Вашим држањем, принуђен био, друштвену диплому натраг послати Вам. То је било почетком јуна т. г.

Када се једном друштву диплома врати, онда одмах престаје и шиљање друштвених књига. Мени је жао, што се код „Матице“ и у том погледу греши и зато Вас поштовани господине председниче и овим најучтивије молим, премда сам ту молбу и пређе учинио, да наредите, да ми се „Летопис“ више не шаље.

Добивени „Летопис“, књига 204, враћа Вам се с поштом натраг.

Берлин, 29. новембра по н. к. 1900.

С особитим поштовањем:
Др. Јован П. Панаотовић,
асистент берлин. универзитета.

Вести из места и са стране.

† Др. Влада А. Ђорђевић 20. тек. м. умро је у Београду. То беше један од ређих људи у Србији, прави пријатељ свог народа. „Законитост“ пише о њему ово: „Први рат га је нашао као добровољца на Дрини, куда је без знања родитеља, једва младић у 18-тој години летео. Пред бурну 1883. видимо га као учитеља у Поречу. Прва позната сејменска најезда у Поречу захвати и пок. Владу и у мало га живота није стала. Само великој присебности и одважности његовој имало се приписати што тада није подлегао сејменским кундацима. Али на крају крајева опет резултат беше за њега двогодишња осуда на затвор. Да се уклони испред те осуде, коју до смрти сматраше за незаслужену и неправедну, он се уклони из отаџбине и оде у Русију. Тамо отпоче медецински курс на војеном медецинском училишту. Време учења и живљења у Русији од 1884—1892. г. обележаваше он као најслађе дане у свом животу, — 1892. г. враћа се Влада у своју отаџбину и у рођеном месту Београду, постаје општински лекар, у ком га својству познаје од тог времена цео Београд, а нарочито престоничка сиротиња, која је у њему налазила увек не само лекара и пријатеља, већ и заштитника. — Иван-дански догађај не поштеди ни њега. Са осталим друговима и он би стављен у притвор, у ком проведе пуна два месеца. Суд не нађе да има основа да га стави под суд већ га ослободи, али Бадемлићева полиција нађе да судска пресуда нема за њу обвезе, те га стави и даље у домаћи затвор, не дајући ником да му дође ни као лекару нити он ком да оде. — Пок. Влада је и пре тог догађаја и кињења осетио бољку у грудима, али од тог времена она узе толико маха, да га ево после 14—15 месеци свали у гроб. Влада Ђорђевић је рођен 23. септембра 1858. у Београду. Нека му је лака земља којој је предано служио и искрено је волео!“

Нема никакве везе. Београдске „Вечерње Новости донели су изјаву од Стојана Рибарца, која гласи: „Немам никаквих веза са „Српским Гласником“. Оволико за сад, на питање пријатеља“.

Нов члан „Матице Српске“. Пишу нам из Баваништа: Комунални школски одбор у Баваништу, на предлог пречасног г Васе Богосављевића протонамесника и пароха једногласно је решио, да се исти одбор за члана „Матице Српске“ упише.

Једна бугарска круна. „Минхенске најновије вести“ јављају о овом занимљивом догађају: Принцеса Клементина од Кобург-Готе, наручила је још пре две године код једног минхенског драгуљара круну за свога сина, бугарског кнеза Фердинанда. Из своје ризнице дала је драго камење, а драгуљар имао је да направи круну по једном писменом нацрту. Но како је кнез Фердинанд хтео многе измене да се изврше на нацрту, то је тај нацрт послат био у Софију. Ту као да га је мрак прогутао, јер ма колико често да је драгуљар тражио из Софије нацрт, никад га није добио. Но недавно му дође одговор из Софије, да се због садање политичке ситуације одустало од тога, да се сачини круна. Рачун, који је творац нацрта и слике на круни поднео бугарској кабинетској каси, није хтела ова да плати. „Рачун ће се, тако је гласио одговор, платити, кад бугарска круна буде готова“. По себи се разуме, да сликар није хтео на ово да пристане, већ је пријавио ствар минхенском цивилном суду.

Побегао. Један од чиновника аустро-угарског конзулата у Нишу, по имену Пера Максимовић, проневерио је 2000 круна од званичног новца, па за тим побегао у прошлу суботу. Каже се у окружници, којом га траже, да је Пера повео собом и неку певачицу.

Смртно рањен у лову. Из Модоша јављају за несрећу, што се догодила у лову атара Српског Светог Мартона. Стева Николајевић, бележник из Модоша и Милутин Михајловић, подбележник модошки, били су такође у лову. Отишли су у лов изјутра, а већ тај дан пре подне разнео се глас у Модошу, да је Милутин смртно рањен у лову. Солгабиров пардањски је званично брзојавио у Модош и тражио, да суд изашље истрагу на лице места. Суд је изаслао истрагу и после је рањени подбележник однесен железницом у Вел. Бечкерек. О овом жалосном догађају прича се свакојако. Прво се говорило, да је Николајевић, бележник, нехотице пукао и ранио Милутина, а после причало друкчије. На име сви ловци су уз Милутина. Николајевић се међу тим за цело време понашао тако, као да је много пио и опио се. Због тога се друштво на брзо почело разилазити. Свако од њих тражио је своја кола. Па тако и Николајевић, Михајловић, и овога зет, Мишковић, такође дођу до својих кола. Кочијаш, кад је видео, да се господа око кола дуго скањују, почне их нудити да седну у кола већ једном. А на то ће Николајевић бесно:

— Шта, ти ћеш зар да заповедаш овде? Сад ћу те убити.

На то Милутин и рођак му Мишковић, почну утишавати Николајевића. Али овај нападне и на њих. Подиже пушку и стане циљати. Кочијаш опази да је пушчана цев наперена на Милутина, викне му: „Склони се, јер на тебе нишани!“ Али тек он то рече, а пушка плану и пуче, и несрећни Милутин огрезао у крви паде на земљу, Сва тројица занемише. Николајевић клече до Милутина и стане џепном марамом да утире крваву рану и да зауставља крв. Остали чланови друштва тужно и жалосно одоше сваки на своју страну. Рањени Милутин лежи у бечкеречкој болници. Кугла му је разрила трбушну шупљину, и нема наде на живот. Истражни судац води истрагу на лицу места, камо је позвао и Николајевића и испитао га.

Што ти је љубав. Има неки Кара Ахмед Мустафа. Родом је из Цариграда. Ишао је по Европи и рвао се за награду. С њиме је ишла по свету европском и једна млада Парижанка. Ахмед јој је толико импоновао, да није могла да га се нагледи. Ишла је за њим по свету, док овај једном не рече, да би је узео за жену, ако прими Мухамедову веру. Лепа парижанка не даде себи то двапут рећи, но већ сутра-дан прими турску веру и два сахата после тога под именом Фатима оде у Ахмедов харем.

Добар друг. У селу Санто — Абаујска жупанија — волели су Стеван Носај и Јосиф Ковач једну исту девојку, а били су међу тим најбољи пријатељи. Но девојка претпостави Носаја Ковачу и пође за оног првог. Ковач је привидно и даље живео у пријатељству с Носајем, али је потајно тражио прилику, како да се освети свом другу. У прошли петак пође са својим другом, да се мало провеселе. Али на улици тргне нож и до корица га сабије свом другу у груди. Носај без речце паде на земљу и након неколико минута испусти душу. Ковач је утекао, па сад жандармерија трага за њим.

Против женских келнера. У Будимпешти су поднели индустријском одбору нов нацрт правила, по којим женске не могу бити келнери ни у гостионицама, ни у каванама. Због тога се изроди дугачка расправа. Члан Артур Водијанер је захтевао, да се брише та одредба. Делокруг женскиња, вели, не сме се сужавати, јер иначе ће сироте женскиње морално да пропадају. Говорник се позива на женске келнере у иноземству, које проводе поштено свој живот. Не могу да скрену с поштена пута, јер саме келнерске другарице пазе једна на другу. Али одбор не уважи ове разлоге, но одлучи, да се женске одлуче од ове врсте службе. Водијанер је уложио свој посебни вотум.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 22. новембра.

Париз. Француски министар спољних послова ради на томе, да се Швајцарска лати посредовања између Енглеске и Транзвала. Француска би се одмах придружила Швајцарској.

Вашингтон. Пред заступничку комору изнет је предлог о преустројству војске.

Тијенчин. Два Кинеза покушали су да баце арсенал у ваздух Није им пошло за руком.

Брисел. У краљевској палати затворена је особа, која је хтела силом да продре унутра. Истрага се води.

из руку пијаница. И чика Боавин је само помоћу Патисоа могао отићи из крчме.

Патисо пође преким путем и поведе свог пијаног пријатеља кући. Али како није познавао пут — заиђе. Уједаред се нађе у неком шипрагу. Није умео отуд да изиђе, јер се већ спустио био и мрак. Чика Боавин у том паде и огребе се по лицу. Већа га несрећа, дао Бог, не снађе. Али зато као права пијаница стаде се јогунасто упињати, не би ли се подигао, а међутим је једнако мрмљао:

— Ту сам, ту ћу и остати!

Патисо у очајању свом стане викати за помоћ. Наскоро дође један ратар и покаже пут.

Што су се већма ближили кући, Патисоа је обузимао све већи страх. Најзад стигоше пред вратнице, које се и набрзо отворише и пред њима се указа госпођа Боавин. Беше слична фурији из старог доба, а држала је фењер у руци. Тек што спази свог мужа, навали на Патисоа љутим клетвама.

— Хеј, гром вас утук'о! Зар не рекох, да ми пијани кући не долазите?!

Патисо се поплаши и упусти свог пријатеља, који се онако пијан прући у блато. А Патисо стаде јурити, колико су га ноге носити могле. Побеже и без збогом и без опроштаја и не осврнувши се више Тако се свршио овај Патисоов свечани дан. Превео: **З. В.**

Трговина.

НОВИ САД, 22. новембра 1900. г. Пшеница прве каквоће фор. 6·——50 н. Пшеница средња фор 6·30—40 н. Пшеница лакша роба фор. 6·10—20 н. Наполица ф. 5·30—50 н. Јечам нови ф. 5·——50 н Зоб фор. 4·80—5·— н. Кукуруз у зрну нови фор 4·10—30 н. нови у клипови ф. 3.10—30.

Маст 52 фор. Сланина сува 52 фор. дебела паљена 52 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	32—33 нов.	живе
„ средњи . .	30—31 нов.	мере
„ лаки . . .	27—29 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	30—34 нов.	по клгр.
Јагњци	——— фор.	по пару.
Овци .	8—16 фор.	по пару.

Стање воде под Новим Садом.

21. новембра било је	1·82 мет.
22. новембра било је	1·80 мет.

Званичне белешке будимпештанске берзе.

(22. новембра) 4. децембра 1900.

Пијаца је жива била. Продато је на 40.000 метерски центи. Цена је скочила.

Пшеница банатска, нова, каквоћа по хектолитру од 76· до 78· цене од 50 килограма од 7 кр. 05 пот. до 7 кр. 65 п. потиска нова, каквоћа по хектолитру од 76 до 80 цена од 50 килограма од 7 кр. 10 пот. до 7 кр. 75 п.; пештанска, нова, каквоћа по хект. од 76 до 80, цена од 50 килограма од 7 кр. — пот. до 7 кр. 65 п.; бачка, нова какв. по хкл. од 76 до 77, цена од 50 кр. од 7 кр. 30 п. до 7 кр. 55 п.

Раж, нова цена од 50 кгр. од 6 кр. 60 п. до 6 кр. 90 пот.

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 50 п. до 6 кр. — п

Зоб, цена од 50 кгр. од 5 кр. 50 п. до 5 кр. 75 п.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од 5 кр. 25 п. до 5 кр. 45 п.

Репица, цена од 50 кгр. од — кр. — пот. до — кр — пот.

Проја, од 4 кр. 80 п. до 5 кр. 10 п.

Маст, 58 кгр. 50 кр. 59 п. до — кр — п.

Сланина, 50 кгр. 45 кр. — п. до 46 к. — п.; сушена — кр. — пот. до — кр. — п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 15 кр. — п. до 16 кр. 50 п.; славонски пекмез 50 кгр. 15 кр. 75 п. до 15 кр. 80 п. српски пекмез 18 кр. 25 п. до 18 кр. 50 п.

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 36 п
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 16 п
Угарска златна рента (од 100 круна) . .	115 кр. 75 п
Угарска крунска рента	91 кр. 15 п
Аустријска златна рента	116 кр. 45 п
Немачке државне марке (од 100 мар.) .	117 кр. 06 п
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону)	240 кр. 25 п.

Књижевни огласи.

Изишао је из штампе:

„РАД“

СРПСКИ НАРОДНИ ВЕЛИКИ КАЛЕНДАР
СА СУВРЕМЕНИМ СЛИКАМА
ЗА ГОДИНУ 1901.

ИЗДАЊЕ:
„РАДА“, ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА
ЗА ИЗДАВАЊЕ СРПСКИХ КЊИГА И НОВИНА У РУМИ.

На корицама је израђена дивна слика, у 12 боја, која представља рад.

Слика је рађена у једном од првих светских завода у Прагу.

Календарски део овога календара израђен је најбрижљивије. — *Из забаве* има у овом календару: *Песама, приповедака, слика и цртица.* — Ван тога има чланака *из политике, из воћарства, из науке о васпитању, из права и из историје.* Даље има *из црквених прилика, из животописа, из виноградарства и подрумарства, из пчеларства, из астрономије, из автономије, из народног здравља и из задругарства.* Има *корисних бележака.*

Вашари су израђени веома исцрпно и распоређени су *по месецима.* Ван тога има: поштанска тарифа, тарифа за брзојаве, лествица за жигове итд.

Слике. У календару „Раду“ има осим 12 слика из воћарства, још 65 укусно израђених савремених слика. — Велика насловна слика је: *Др. Светозар Милетић са своји унуци.* Има ван тога слика из: *Угарске, Хрватске и Славоније, Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине, Далмације и Боке Которске, Русије, Ческе, Италије* и *Транзвала.* Даље има слика *са париске изложбе и из Кине.*

Све ове слике протумачене су опширно тако, да онај који чита те описе, има слику најважнијих догађаја из 1900. године.

Календар „Рад“ је штампан на финој хартији у формату највећих наших календара, а износи преко 10 штампаних табака, 162 стр. осим огласа.

Цена му је 1 круна.

Препродавци који узму већи број календара, имају рабата 33% или сваки трећи календар. Но поштарину плаћају они.

Са поруџбинама се треба обратити на потписаног у Нови Сад.

У Новом Саду крајем септембра 1900.

Коста Лера,
главни повереник деон. друштва „Рада“, за издавање срп. књига и новина.

Изишао је 33. и 34. број

„Школског Одјека“

са овим садржајем:

Једна седамдесетгодишњица од Добрурада. — Проблем васпитања по Канту. (Листак из историје педагогије). С руског од Кузмапа Миловановића. (Продужење). — Хербарт као педагог. (Др. Виљем Рајп.) Превео Паја Радосављевић, слушалац филозофије и педагогије. — Дечје игре од Ђ. — Учитељице у нашој белетристици. Пише Јелица Беловић-Бернадзиковска, управитељица више девојачке школе. (Продужење.) — Белешке. — Књижевни оглас.

„Школски Одјек“ излази сваких 20. дана на два табака. Стаје на годину 4 фор. или 10 динара, на четврт 1 фор. или 2 дин. 50 пара. — Рукописи се шаљу уредништву „Школског Одјека“ у Нови Сад, а претплата и огласи администрацији „Школског „Одјека“ у Нови Сад.

ОГЛАСИ.

Продаја куће.

Продајем из слободне руке кућу нову недавно зидана од тврдог материјала, заједно са седам квадрати земљишта удобна башта за бостанџилук по јефтиној цени и на лепом месту, кисачка улица бр. 32. Рогаљ Доситијеве улице.

Рефлектанти нека се обрате код самога газде ове куће. 641 1 3

Објава.

Јављам поштованом грађанству, како у Србији тако и у свим крајевима Српства, да сам узео под закуп и данас отворио

Урошеву пивницу

на Теразијама.

Исту гостионицу сам потпуно реновирао и удобном учинио. Поштовани гости биће у свако доба послужени добрим пићем а изврсном кујном, која је из раније позната.

За моју пивницу нарочито спремљено пиво из Бајлонове пиваре точим чашу по 20 п. д а криглу по 30 п. д.

У Београду 19. новембра 1900.

С поштовањем

ПАВЛЕ ОБРАДОВИЋ,
637 2—6 бив. хотелијер »код Солуна«

Доктора Јосифа Кригла
права енглеска

Помада за чување коже

и сапун од боракса

не садржава никаквих шкодљивих или забрањених састојака, *најбоља маст против сваке нечистоће коже.*

Помада са сапуном од боракса

3 круне 30 потура
а новац се шаље унапред.

Chief Office 48, Brixton-Road, London SW.
Упутницу ваља управити на
Apotheker A. Thierry's Balsam-Fabrik
in **Pregrada** bei **Rohitsch.** 596 1—5

Они који поруче на велико добију знатан попуст.

Преселио радњу.

Мојим поштованим гостима и пријатељима јављам, да сам своју досадању радњу из бивше **ђаволове куће преселио у кућу** ☛ **г. Марка Шилића** и ту од сад као и до селе, своје госте послужити тачно и солидно.

С поштовањем

Стева Видаковић-Врга.

1—3 642

Ново отворена радња, у помодној и галантеријској роби

П. А. ИСКРИЋА

У МИТРОВИЦИ

потребује млађег спомоћника од те струке, који треба да је добар продавац, а ступити може одма. 640 1—3

Хемијски завод краљ. угарског универзитета:

Kristály

Планински извор

СВ. ЛУКИНОГ КУПАТИЛА
У БУДИМПЕШТИ

јесте ванредно чиста, двоструко-угљено кисела

МИНЕРАЛНА ВОДА.

Добија се у шпецерајским трговинама, гостионицама и рестарацијама на жељ. станицама.

У НОВОМ САДУ:
У ТРГОВИНАМА Г. Г.
Стојановића и Радовановића, Браће Вагнера, Д. Коде и З. Арсенића. 628 3—

Од више стотина приповнатих лекара препоручена.

Најукуснија и најјефтинија минерална вода.

ПРОТИВУ РЕВМАТИЗМА

КОСТОБОЉЕ, ИСХИЈЕ, КОЖНИХ БОЛЕСТИ итд

употребљује се са најбољим успехом

АРТЕСКО КУПАТИЛО

(у коме има *јодне соли и сумпора*)

у Новоме Саду, на вашаришту.

За зимску сезону са свим ново удешено. Топла и ладна купања у кадама. стоји посведевно поштованој публици на расположењу. *Цена је једном купању заједно са рубљем* **40 новч.** или **80 потура.** У претплати јефтиније.

С високопоштовања

Е. Барфус.

5—10 613

Поштованој публици стављамо до повољног знања, да се

ГЛАВНО СТОВАРИШТЕ

ПРИПОЗНАТЕ

ФАБРИКЕ КОЊАКА ГРОФА ГЕЗЕ ЕСТЕРХАЗИЈА

ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА

У БУДИМПЕШТИ

налази код

З. АРСЕНИЋА

У НОВОМЕ САДУ. 4—10

Лично признање кнеза Бизмарка и Лудвига Кошута.

На свима изложбама са највећим одликовањима премирано. Естерхазијев коњак је љубимац публике.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.